

LU

Den IKI an ech

Immateriellt Kulturierwen zu Lëtzebuerg

D'Flouernimm

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de la Culture

Immateriellt Kulturierwen
zu Lëtzebuerg

SCRIPT
Service de Coordination de la Recherche
et de l'Innovation pédagogiques et technologiques

IMPRESSUM

Titre: Den IKI an ech | Flouernimm

Élaboré par la Division de l'innovation pédagogique et technologique.

Contenus et concept didactique pour l'enseignement au Grand-Duché de Luxembourg.

Éditeur:

Service de Coordination de la Recherche
et de l'Innovation pédagogiques et technologiques, SCRIPT
33, Rives de Clausen
L-2165 Luxembourg
secretariat@script.lu

Réalisation/Conception: SCRIPT

Photo de couverture : Jean-Marie Flammang, 1955

© 2024 SCRIPT | Tous droits réservés

Inhaltsverzeechnes

1.	Immateriellt Kulturierwen zu Lëtzebuerg	4
	Wat ass immateriellt Kulturierwen?	4
	Mam Nohaltegkeetskompass schaffen.....	7
2.	Flouernimm	8
2.a.	Film a Froen iwwert de Film	8
2.b.	D'Flouernimm gëschter an haut	10
2.c.	Mir schaffe mam Geoportail	11
2.d.	Wat heeschen d'Flouernimm?	13
	Aufgab: Wat ass d'Bedeutung vun dëse Flouernimm?	14
	Aufgab: Verbann dës Plaze mat de richtege Flouernimm	15
	Zousazmaterial.....	16
	Kontakt	18

Wat ass immateriellt Kulturierwen?

Immateriellt Kulturierwe gëtt och „liewegt Kulturierwe“ genannt. Et ass en Ierwe vun onse Virfaren. Mir ginn et un ons Nokomme weider. Dat ëmfaasst zum Beispill Geschichten, Musek, Dänz, Feieren, Wëssen iwwert d’Natur a Fäegkeete wéi d’Handwierk. D’Ierwe verännert sech dauernd, well et vun enger Generatioun un déi nächst weidergi gëtt. Sou entwéckelt et sech ëmmer weider a passt sech un.

Dat liewegt Kulturierwen ass wichteg, well et de Mënschen hëlleft, sech mat hirer Geschicht an hirer Kultur verbonnen ze fillen. Et kann och hëllef, Gemeinschaften zesammenzehalen a de Respekt vu kulturellen Ënnerscheeder an

d’Kreativitéit vun de Mënschen ze fërderen. Wann een d’Kulturierwe schützt, kann een och dozou bäidroen, eng staark, friddlech a vilfältig Gesellschaft opzebauen.

Zu Lëtzebuerg gëtt dat liewegt Kulturierwen op eng **Lëscht** gesat, fir dass d’Mënschen et kennen a sech driwwer freeë kënnen.

Et gëtt och dat „materiellt Kulturierwe“, wéi zum Beispill d’Alstad vu Lëtzebuerg. Dëst Kulturierwe spillt eng wichteg Roll an der Geschicht an an der Kultur. Dofir gëtt et geschützt, gefleegt a fir d’Ëffentlechkeet zougänglech gemaach.

www.iki.lu

Géi op d'Säit www.iki.lu. Et gi 5 Kategorië vun immaterielle Kulturierwen. A wéi eng Kategorie passen déi folgend Kulturierwen?

Mëndlech Iwwerliwwerungen an Ausdröcksweisen	
Kënschtlersch Ausdröcksforme viru Publikum	
Gesellschaftlech Gebräicher, Riten, a Festlechkeeten	
Wëssenschätz a Gebräicher, déi d'Natur an den Universum betreffen	
Fäerdegkeete vum traditionellen Handwerk	

D'lechnacher Sprangprëssessioun

D'Haus- a Flouernimm

D'Schueberfouer

Lëtzebuenger Volleksdänz

D'Éimaischen

Léiffrawëschdag

D'Oktave

Fléizen

Niklosdag

Wanderschéiferei

D'Konscht vun den Haupeschbléiser

Klibbere goen

D'Konscht vum Dréchemauerbauen

Bäerbelendag

D'Hiewanskonscht

1. IMMATERIELLT KULTURIERWEN ZU LËTZEBUERG

Wat sinn d'Ënnerscheeder tëschent immateriellem a materiellem Kulturierwen?

Nenn 3 materiell Kulturierwe weltwäit!

1 A wéi wäit ka sech en immateriellt Kulturierwe veränneren a sech der aktueller Gesellschaft upassen? Nenn e passend Beispill!

2 Firwat ass et (net) wichteg, dat immateriellt Kulturierwen ze schützen? Begrënn deng Meenung!

3 Wéi kann dat immateriellt Kulturierwe geschützt ginn? Wat kanns du konkret maachen?

Mam Nohaltegkeets- kompass schaffen

De Kompass ass an der Annex

1

Nodeems dir iech an der Klass intensiv mam immaterielle Kulturierwen auserneegesat hutt, kënt dir elo är Diskussiounen verdéiwen an iech mam Nohaltegkeetskompass beschäftegen.

2

Setzt iech dofir a kleng Gruppen zesummen. Kuckt iech den Nohaltegkeetskompass zesummen un a sicht iech zwee oder drä Theemen eraus, déi iech interesséieren an déi dir méi genau ënnert d'Lupp wëllt huelen.

3

Versicht dann, dës Froen am Hibleck op dat Kulturierwen, wat dir grad beschwat hutt, ze beäntweren. Stellt är Resultater duerno der Klass vir a vergläicht oder diskutéiert är Iwwerleeungen.

Kuckt lech de Film zesummen un!

2.a. Film a Froen iwwert de Film

✓ **Aufgab:**
Lies dës Fro a kuck dir de Film eng éischte Kéier un:

1 Wat ass den **Ënnerscheed tëscht** enger **Uertschaft** an engem **Flouer**? Verbann déi richteg Äntwerten.

Eng Uertschaft

ass eng onbewunnte Plaz mat Felder, Wisen oder Bëscher

E Flouer

ass eng Plaz mat Gebaier a Stroossen, wou Leit wunnen

2 Schreif d'Wierder „**Uertschaft**“ a „**Flouer**“ ënnen an d'Landkaart:

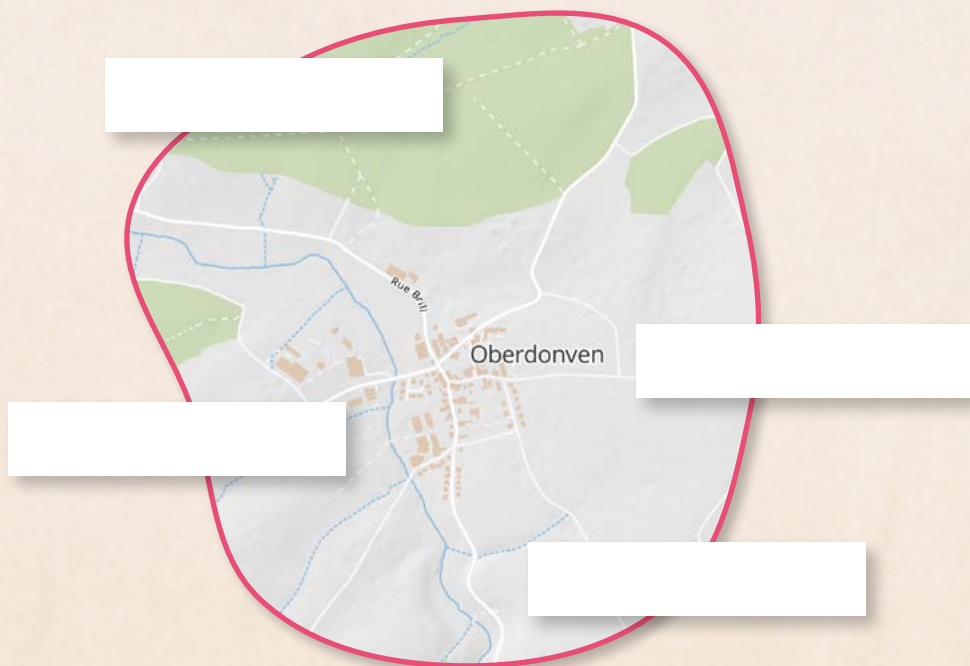

Foto: <https://map.geoportail.lu/>

3 Fir sech **an** enger Uertschaft erëmzefannen, gëtt et:

4 Fir sech **ausserhalb** der Uertschaft erëmzefannen, gëtt et:

5 Wéi eng **Roll** spillen d'**Archiven** beim **Erklären an Erhale** vun de Flouernimm?

6 Firwat sinn d'**Flouernimm** eng Zort **GPS** vu fréier?

2. FLOUERNIMM

2.b. D'Flouernimm gëschter an haut

Katrewang, Nei Brasilien, Um Gaalgebierg, Um Rimmel, schaarfen Eck... vill Plazen, Stroossen oder Bushaltestellen hei zu Lëtzebuerg hunn Nimm, déi aus de Flouernimm entstan sin. Flouer bezeechent Felder, Wisen an aner onbewunnte Plazen.

Déi meeschte Felder, Bëscher oder Bierger hunn en Numm — e Flouernumm —, sou wéi all Duerf, Strooss oder Floss och en Numm huet: en Duerfnumm, e Stroossennumm oder e Flossnumm. Dës Flouernimm sinn dacks ganz al a stamen zum Deel schonn aus der

gallo-réimescher Zäit. Dofir ass et net ëmmer einfach ze verstoen, wat se bedeiten.

Mee duerch d'Flouernimm kënnen mir awer vill léieren iwwer d'Sprooch, déi deemools geschwat ginn ass, an och iwwer d'Geschicht vun deene Plazen. Bis haut nach hëllef den déi Nimm eis, eis ze orientéieren a mateneen iwwer déi benannte Plazen ze schwätzen, well een direkt versteet, wéi eng Plaz gemengt ass, wann e Bauer zum Beispill seet: „Ech fuere mam Trakter an d'Wiss um Ronnebiérg.“

D'Notairen hu fréier d'Flouernimm gebraucht. Firwat?

Foto: Thierry Cumini, 2023, Haus- a Flouernimm, Pulsa Studios

2. FLOUERNIMM

Aufgab

2.c. Mir schaffe mam Geoportail

Géi op www.geoportail.lu

Op de Kaarte vun der Rubrik „Allgemenge Portal-Kadasterplang“, setz bei de „Basisdaten“ als Filter „Administrativ Eenheeten“ a „Kadaster-Flouernimm“ an.

1

Sich d'Uertschaft Oberdonven. Wéi eng Flouernimm fënns du an der Ëmgéigend vun **Uewerdonven** (Oberdonven)? Dro se hei op der Kaart an.

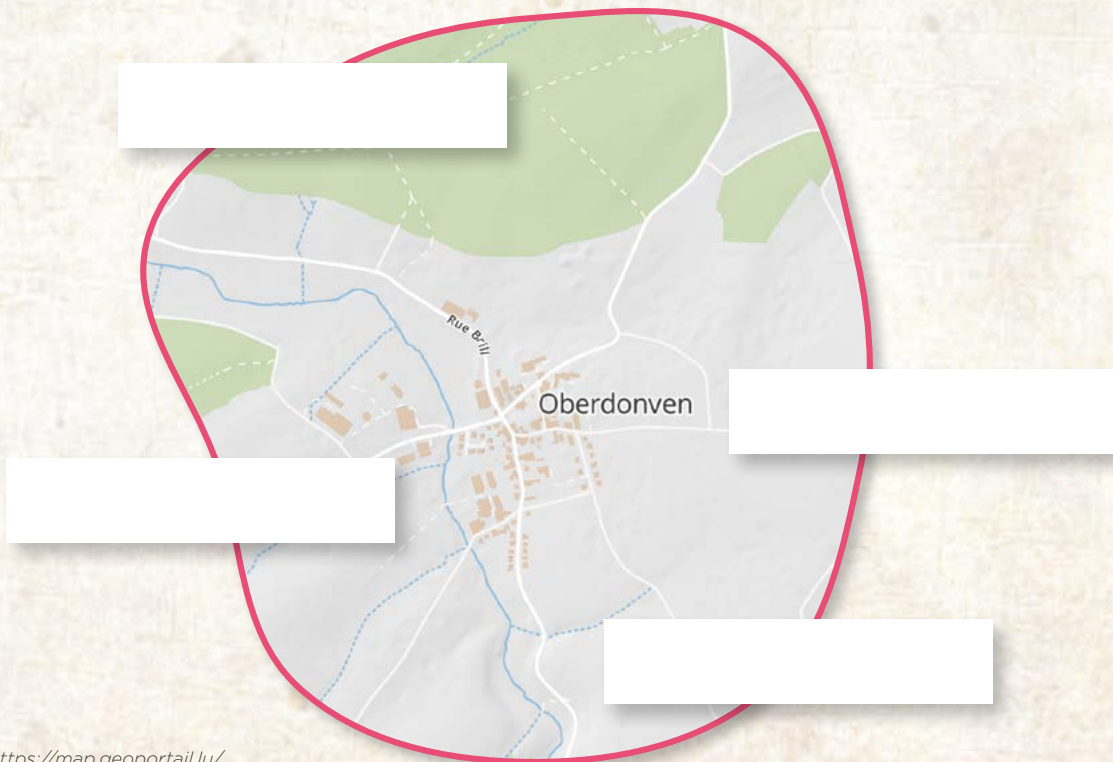

Foto: <https://map.geoportail.lu/>

2

Diskutéiert doriwwer, wou déi Flouernimm hierkommen oder wat se bedeuten. Munnech Erklärunge fënns du, wann s du d'Kaart um Geoportail genee kucks. Ganz oft liwwert den Numm och selwer d'Erklärung.

„Dirwiss“:

„an de Längten“:

„um Kuelebiërg“:

2. FLOUERNIMM

3

Flouernimm kommen och nach bei ganz villen aneren Uertschafte vir. Zu Uewerdonven heescht zum Beispill eng Plaz „Bréil“. Dat erënnert u „Brill“, deen zu Lëtzebuerg ganz heefeg ass. **Sich fënnef Uertschaften**, wou et och e „Brill“ gëtt.

4

Kuck Dir de **Geoportail** nach eemol genee un! D'Notaire brauchen d'Flouernimm haut net méi. **Firwat?**

5

Sich och e puer Flouernimm aus der Géigend, wou s Du wunns.

6

Firwat ass et wichteg, datt d'Flouernimm erhale bleiwen?

2. FLOUERNIMM

2.d. Wat heeschen d'Flouernimm?

D'Flouernimm kënnen op eng natierlech Eegenaart hiweisen. *Op der Supp* zu Mäertert bezechent z. B. eng Plaz an engem Sumpfgebitt; *Am Bichel* zu Réiden weist op eng Erhiewung, e klengen Hiwwel hin.

Si kënnen och eng mënschlech Praxis op där Plaz beschreiwen: *Beim Riedchen* zu Stroossen gouf fréier de Bësch verholzt; um *Fëschmaart* an der Stad si Fësch verkaaft ginn. Iwwer d'Flouernimm gi mir och gewuer, wou Spuere vu fréiere Siidlunge kënnen fonnt ginn: *beim laange*

Maes (vum laténgesche mansio) zu Fluessweiler gouf et z. B. eng Weestatioun, wou Mënsch an Déier konnten eng Paus aleeën.

Verschiede Flouernimm fënnt een op de Stroosseschëlde, awer och op Landkaarten, z. B. op Wanderkaarten oder am Kadaster, wou all eenzelt Feld an all eenzelt Haus agezeechent ass. Verschiede Flouernimm ginn et awer just nach an der Erënnerung vun de Leit a si bis elo nach néierens opgeschriwwé ginn.

Aufgab

Aufgab:

1. Kuck Dir de **Film** nach eemol un an erklär:

„Kockelscheier“: _____

„Gaalgebierg“: _____

Hautdesdaags ginn och nach „Flouernimm“ erfonnt. Nenn d'Beispill vun deem Numm, deem d'Arméi erfonnt huet, deem awer net am Kadasterplang wäert stoen.

2. FLOUERNIMM

Aufgab

Wat ass d'Bedeutung vun dëse Flouernimm?
Verbann den Numm mat senger Bedeutung!

1. Um Hougeriicht	A. En Damm laanscht d'Waasser, dee virun Iwwerschwemmunge schützt
2. Um Gaalgebierg	B. Bam a Gaart; Plaz, wou Uebstbeem ugeplant gi sinn
3. Um Kiem	C. Plaz, wou fréier eng Réimerstrooss an der Géigend war; d'Wuert huet etymologesch eppes mam fransésische <i>chemin</i> ze dinn, kënt awer aus dem Galleschen (Keltischen)
4. Am Däich	D. Plaz, wou d'Gericht ofgehale ginn ass, dacks an der Géigend vun engem Gaalgen
5. An der Supp	E. Eng Plaz, wou fréier e Gaalge stoung, fir d'Leit opzehänken, wa se d'Doudesstrof kruten
6. Am Bongert	F. Plaz mat fiichtem, suppegem Ënnergrond

2. FLOUERNIMM

Aufgab

Verbann dës Plaze mat de richtege Flouernimm.

Den Huelen Zant

Den Dreiecksbësch

Roschbourn

Den Dreiecksbësch

Den Huelen Zant

Roschbourn

Roschbourn

Den Dreiecksbësch

Den Huelen Zant

Immateriellt Kulturierwen - Nohaltegkeetskompas

Dréck de Kompass op festem Pabeier eraus, schneit en der gestréchelter Linn no aus an heft déi zwee Kreesser mat enger Musterklamer uneneen

Dësen Nohaltegkeetskompas gouf am Kader vum Projet „NORTHERN DIMENSION PARTNERSHIP ON CULTURE: CREATING NEW PRACTICES OF SUSTAINABILITY - CROSS-SECTORIAL CREATIVITY IN THE ERA OF CLIMATE CHANGE“ (Kulturpartnerschaft am Norden: nei Praktike vun Nohaltegkeet schafen - secteuriewergräifend Kreativitéit am Zäitalter vum Klimawandel) entwéckelt als kreativ Äntwert, fir d'nohalteg Entwécklung ze ënnerstëtzen an de gesellschaftlechen Diskurs duerch Konscht a Kultur an eng ekologesch-sozial, wirtschaftlech a kulturell Richtung ze entwéckelen.

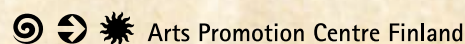
Dëse Kompass ass och Deel vun der Ëmsetzung vun der UNESCO-Konvention fir d'Erhale vum immaterielle Kulturierwen a Finnland an an allen anere Länner op der Welt, déi matmaache wëllen! Aarbechtsgrupp: Leena Marsio, Katriina Siivonen, Aura Seikkula, Vesa Purokuru, Ira Vihreälehto, Antti Huntus, Hanna Lämsä, Matti Hakamäki. Grafesch Elementer: Christian Saldert. Layout: Jani Korhakangas. Ursprénglecht Konzept (Kysyvä Kompassi): Antti Huntus & Vesa Purokuru.

Iwwersetzung op Lëtzebuergesch: Zenter fir d'Lëtzebuurger Sprooch (ZLS) an Zesummenaarbecht mam Patrick Dondelinger. **CC BY 4.0**

Méi Informatiounen: leena.marsio@museovirasto.fi • antti.huntus@taike.fi • tomi.aho@taike.fi

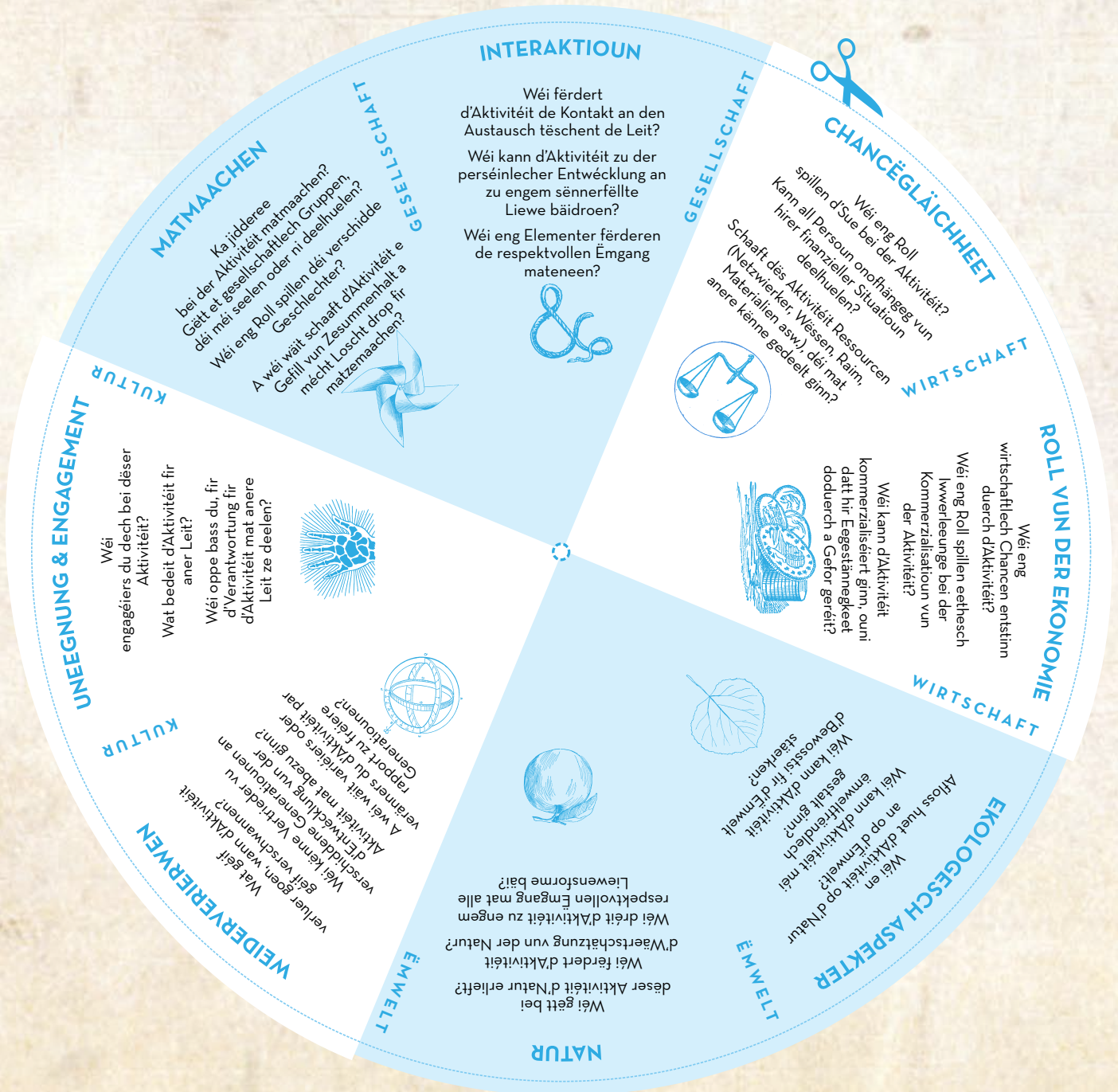

Ministry of Education and Culture

Immateriellt Kulturierwen - Nohaltegeetskompas

Dréck de Kompass op festem Pabeier eraus, schneit en der gestréchelter Linn no aus an heft déi zwee Kreesser mat enger Musterklamer uneneen

SCRIPT

Service de Coordination de la Recherche
et de l'Innovation pédagogiques et technologiques

Service de Coordination de la Recherche
et de l'Innovation pédagogiques et technologiques, SCRIPT

33, Rives de Clausen
L-2165 Luxembourg
secretariat@script.lu

www.script.lu

© 2024, SCRIPT | Tous droits réservés